

Utlåtande 2017:195 RI+VI (Dnr 150-794/2017)

Barnombudsmannens rapport 2017

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Barnombudsmannens rapport 2017 godkänns enligt bilaga till utlåtandet.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Åsa Lindhagen
anför följande.

Ärendet

Staden har sedan år 2015 en egen barnombudsman som vartannat år ska lämna en rapport till kommunfullmäktige om sin verksamhet samt om de frågor om barn som ombudsmannen anser att kommunfullmäktige behöver ha kännedom om. Detta är den första rapporten. Rapporten sammanställer information från stadens verksamheter om barns villkor i staden och beskriver särskilt de grupper av barn som barnombudsmannen utifrån sina kontakter i staden bedömer behöver särskild uppmärksamhet.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Våra synpunkter

Med utgångspunkt i stadens vision för 2040 verkar vi för ett Stockholm för alla. I vår stad ska alla barn växa upp med en framtidstro och ges möjligheter

att förverkliga sina liv. Därför är barnperspektivet centralt i vårt arbete. För att sätta fokus på barnens rättigheter tillsatte vi en egen barnombudsman i staden vars uppdrag är att stödja och följa arbetet med barnkonventionen. Vi har de senaste åren gjort stora satsningar på verksamhetsområden som riktar sig just till barn och unga. Några exempel på satsningar är: Investeringar på förskolan och skolan för att alla barn ska nå kunskapsmålen, sänkning av avgifter till kollo och till kulturskolan för att föräldrarnas ekonomi inte ska hindra barn från att delta samt kraftiga resursförstärkningar till barn- och ungdomsvården. Arbeta görs för att barns och ungas inflytande ska öka både i skolan och i samhället i stort, likväl finns det målsättning att öka barns deltagande i förenings- och idrottsliv för att fler ska ha en meningsfull fritid. Staden arbetar därtill med att utveckla barnperspektivet i samband med stadsutvecklingsprojekt och i stadens kemikalieplan prioriteras särskilt barns vardag.

Barnombudsmannen lyfter i sin rapport att de flesta barnen i Stockholm har det bra men att det även finns barn som riskerar att inte få sina rättigheter tillgodosedda. Barn med funktionsnedsättning, barn som lever i osäkra boendeförhållanden, barn som är eller har varit flyktingar och barn som upplever våld och övergrepp är några som lyfts. När det gäller samtliga grupper som lyfts arbetar staden på olika sätt för att barnen likt andra barn ska få sina rättigheter tillgodosedda utifrån det ansvar och kompetensområde som staden har. I den senaste budgeten för staden har uppdrag och investeringar riktats mot detta ändamål.

Barn i osäkra boendeförhållanden är särskilt prioriterade i arbetet för att motverka hemlöshet. Staden vidtar och planerar för ett antal åtgärder för att fler barnfamiljer ska kunna få ett eget varaktigt boende. Det handlar bland annat om att SHIS Bostäder ska tillhandahålla fler genomgångsbostäder och att personer med allvarliga sociala problem ska kunna få tillgång till försökslägenheter även om de har hemmavarande barn.

I och med att det är olika typer av grupper som lyfts i rapporten är det olika insatser som behövs och samverkan krävs av stadens verksamheter för att barnen ska kunna växa upp under trygga och säkra förhållanden. Här är de olika program och styrdokument som har antagits av staden centrala i arbetet. Barnombudsmannen redogörelse och sammanställning av arbetet med kommunfullmäktiges mål och nämndernas verksamhetsberättelser visar att Stockholm har kommit en bit på vägen med barnrättsarbetet men att det finns utvecklingsområden. Det kommande program för barns rättigheter och inflytande i Stockholm stad som för tillfället är ute på remiss kommer att vara central i stadens arbete för att alla barn ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Ett område vi särskilt vill lyfta är att alla barn ska växa upp under goda och jämlika livsvillkor, inget barn i Stockholm ska behöva växa upp i fattigdom.

Arbetet mot barnfattigdom måste gå hand i hand med arbetet mot arbetslösheten. Därför är insatser för att bryta arbetslösheten och möjliggöra för fler att ha ett eget arbete och egen försörjning grundläggande. Glädjande är att arbetslösheten har minskat de senaste åren och att antalet hushåll som behöver försörjningsstöd är på den lägsta nivån på femtio år. Men vi ser att det finns ett behov av att fortsätta arbeta med de som står långt ifrån arbetsmarknaden för att de ska kunna komma i arbete. Egen försörjning är också nyckeln till en bra uppväxt för barnen. Samtidigt har vi ett ansvar att se till att de barn som växer upp i familjer som försörjs genom ekonomiskt bistånd får sina rättigheter tillgodosedda. Barnperspektivet behöver stärkas, och socialnämnden har därför tagit fram ett stödmaterial för socialtjänstens arbete med att uppmärksamma barns behov. I budgeten för år 2017 beslutade vi också om en sommarlovspeng för att förbättra situationen för barn som lever i familjer med långvariga behov av ekonomiskt bistånd.

I vårt arbete med ett Stockholm för alla är Barnombudsmannens rapport som lämnas till kommunfullmäktige en viktig sammanställning. Vi vill att Stockholm ska vara en stad som respekterar och lever upp till barnens rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Det är inte ett lätt arbete och det kommer att ta tid innan barnperspektivet kommer att genomsyra samtliga verksamheter inom staden men vi kommer inte nöja oss förrän det har skett. En politisk målsättning som vi hoppas att alla partier delar.

Bilaga

Barnombudsmannens rapport 2017

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Cecilia Brinck (M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

De ansvariga borgarråden skriver i *Våra synpunkter* att ”Vi har de senaste åren gjort stora satsningar på verksamhetsområden som riktar sig just till barn och unga. Några exempel på satsningar är: Investeringar på förskolan och skolan för att alla barn ska nå kunskapsmålen, sänkning av avgifter till kollo och till kulturskolan för att föräldrarnas ekonomi inte ska hindra barn från att delta samt kraftiga resursförstärkningar till barn- och ungdomsvården.”

Vilka investeringar i förskola och skola som majoriteten menar är oklart då årets skolbudget har de lägsta påslagen per elev på tolv år och skolbudgetarna även 2015

och 2016 var allt för snålt tilltagna. Det visar sig inte minst av att skolorna för 2017 prognostiserar ett underskott om hela 131,0 miljoner kronor före resultatdispositioner. Utbildningsförvaltningen skriver svart på vitt, i ärendet Ekonomisk uppföljning per 31 maj 2017 för utbildningsnämnden, att underskottet innebär "...en markant försämring jämfört med resultatet förra året. Skolorna verkar generellt inte ha anpassat sina organisationer efter en lägre pengauppräknings än tidigare år. Handlingsplaner har tagits fram och åtgärder vidtas för att uppnå en budget i balans så fort som möjligt." Det är mycket oroande besked. Det var mycket länge sedan grundskolan i Stockholm hade sådana problem. Nu sker det dessutom i en tid då elevantalet ökar kraftigt, samtidigt som kunskapsresultaten och likvärdigheten i skolan är frågor som avgör Stockholms framtida välbefinnande och elevernas framtidschanser.

Det är också anmärkningsvärt att majoriteten inte överhuvudtaget nämner hedersförtrycket och den ofrihet som vissa barn och ungdomar lever under i Stockholms stad på grund av detta. Detta återspeglas också i rapporten som endast omnämner programmet mot våld i nära relationer och mot hedersrelaterat våld och att det "framhåller att stöd och skydd ska ges till barn som upplevt våld". Hedersförtryck påverkar alla aspekter i ett barns eller ungdoms liv och innebär att deras frihet kraftigt inskränks. Detta står i klart strid med barnkonventionen och Stockholms stad behöver agera kraftfullt för att säkerställa alla barns rätt till frihet från förtryck.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Barnombudsmannens rapport 2017 godkänns enligt bilaga till utlåtandet.

Stockholm den 23 augusti 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Åsa Lindhagen

Ulrika Gunnarsson

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Markus Nordström (alla M) och Björn Ljung (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Stockholms stads barnombudsman har i uppgift att vart annat år lämna en rapport till kommunfullmäktige. Rapporten avser förhållandena åren 2015-2016. Syftet med rapporten är beskriva övergripande det arbete som genomförts i staden när det gäller barns rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter, kommentera den aktuella situationen och frågor som särskilt behöver uppmärksammas.

Barnombudsmannens rapport 2017

I stadens budget anges sedan år 2015 som mål att Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention.

I rapporten har barnombudsmannen undersökt hur långt staden kommit med att tillämpa barnkonventionen. Rapporten visar också vad stadens uppföljningar säger om hur stadens barn mår. Dessutom uppmärksammas grupper av barn som riskerar att inte få sina rättigheter enligt barnkonventionen tillgodosedda. Rapporten innehåller även en beskrivning av barnombudsmannens arbete.

Stockholm har på många sätt kommit långt i arbetet med barns rättigheter. Det utvecklingsarbete som påbörjats ger staden goda möjligheter att ytterligare stärka barns rättigheter och inflytande i stadens verksamheter. Det finns dock områden som tas upp i rapporten som kräver särskild uppmärksamhet; till exempel flickor och pojkars känsla av trygghet, frihet från kränkningar och trakasserier, liksom inflytande i skolan samt den ökade ohälsan som utmärker sig särskilt hos flickor men även hos pojkar. De grupper av barn som riskerar att inte få sina rättigheter enligt barnkonventionen tillgodosedda, som tas upp i rapporten, avser barn med funktionsnedsättning, barn i osäkra boendeförhållanden, nyanlända barn, begränsningar i barns tillgång till förskola samt barn som upplever våld och övergrepp.

Under år 2017 avser staden besluta om ett program för barnets rättigheter och inflytande. Detta blir ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser. Programmet syftar till att tydliggöra stadens övergripande inriktning för arbetet. Nästa rapport från barnombudsmannen kommer att beskriva hur staden arbetar med det nya programmet och lever upp till de krav som ställs där.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 maj 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att barnombudsmannens rapport utgör ett bra underlag för fortsatt arbete med barns rättigheter och föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna rapporten.